

02002, Україна, м. Київ,
вул. Микільсько-Слобідська, 6 Д
+ 38 044 332-84-08, 332-84-09
info@zhiva-planeta.org.ua
www.zhiva-planeta.org.ua

02002, Ukraine, Kiev,
str. Nikolsko-Slobodskaya 6 D
+ 38 044 332-84-08, 332-84-09
info@zhiva-planeta.org.ua
www.zhiva-planeta.org.ua

Вих. № 176 від 20 жовтня 2020 року

Голові Комітету
Верховної Ради України
з питань екологічної політики
та природокористування
О.В. Бондаренко

Шановний Олеже Володимировичу !

Надаємо на розгляд пропозиції щодо змін і доповнень до проєкту Закону про управління відходами (2207-1д) напрацьовані експертами нашої організації разом з іншими на платформі GREEN MIND¹.

1. До Розділу I законопроєкту внести такі зміни:

1) У частині першій статті 1:

- підпункт 17 викласти у такій редакції: «17) **тимчасове зберігання відходів – перебування відходів на об'єктах управління відходами не більше одного року до їх видалення або не більше трьох років до їх відновлення;**»;

Обґрунтування:

Необхідно уточнити термінологію з метою забезпечення чіткості визначення та запобігання двозначного трактування поняття. Зокрема, треба чітко відмежувати місця тимчасового зберігання відходів утворювачами, які згідно з положеннями пункту 15 Преамбули Директиви 2008/98/ЄС не є діяльністю з управління відходами. Пункт 15 Преамбули Директиви 2008/98/ЄС чітко визначає, що «Установи та підприємства, які виробляють відходи в процесі своєї діяльності, не слід розглядати як такі, що займаються поводженням з відходами чи такими, що підлягають отриманню дозволу для зберігання їхніх відходів до їх збирання.».

- доповнити новим підпунктом такого змісту: «**21) інертні відходи - відходи, що не зазнають жодних значних фізичних, хімічних чи біологічних змін та трансформацій, та які містять незначні обсяги забруднюючих речовин та призводять до утворення незначних обсягів фільтрату, що не чинить**

¹ <https://www.greenmind.com.ua/>

значного негативного впливу на якість поверхневих та/або підземних вод;»;

Обґрунтування:

Частина 2 стаття 41 «Загальні вимоги до захоронення відходів» містить даний термін і потребує визначення у законі. Крім того, закон має відобразити, що всі полігони поділяються на класи, серед яких виділяється окремий вид полігонів – «полігони для інертних відходів».

- підпункт 48 викласти у такій редакції: **«суб'єкт господарювання у сфері управління відходами – юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів відповідно до законодавства, за виключенням утворювачів відходів, які здійснюють збирання та/або зберігання власних відходів протягом року з моменту їх утворення у місцях тимчасового зберігання відходів;»;**

Обґрунтування:

Редакційне уточнення, з метою забезпечення чіткості визначення та запобігання двозначного трактування.

- враховуючи доповнення частини першої статті 1 новим підпунктом № 21, стару нумерацію підпунктів 21 – 54 привести у відповідність цим змінам та вважати їх підпунктами 22 – 55 частини першої статті 1.

2) У статті 16:

- частину першу доповнити новим підпунктом такого змісту: **«4) тимчасове зберігання власних відходів строком до одного року до їх видалення або протягом трьох років до їх відновлення;»;**

- підпункт 1 частини другої доповнити словами **«із врахуванням особливостей технологічного процесу та економічної доцільності;»;**

- у підпункті 12 частини другої слова **«їх діяльність призводить до утворення небезпечних відходів або»** та **«що не є небезпечними,»** виключити, та доповнити словами **«(за виключенням суб'єктів господарювання, які отримали дозвіл на здійснення операцій з управління відходами);».**

Обґрунтування:

Вносяться редакційні уточнення, які приводять норми статті 16 законопроекту у відповідність до відповідних положень Директиви 2008/98/ЄС. Крім того, майже усі суб'єкти господарювання утворюють небезпечні відходи (наприклад, люмінесцентні лампи). Тому у законі слід розмежувати критерії для подання декларації про відходи - вказати граничне значення по об'єму всіх відходів без виключення (а не тільки небезпечних). Також, норми 1-ого читання містить певну «задвоєність», адже у статті 16 відсутнє чітке розмежування – який суб'єкт господарювання зобов'язаний подавати декларацію, а який повинен отримувати дозвіл на здійснення операцій управління відходами. З огляду на це, норми потребують уточнення.

У підпунктів першому статті 1 статті 17 слова «**до одного року**» замінити словами «**до трьох років**», а слово «**оброблення**» замінити словом «**відновлення**»;

Обґрунтування:

Приведення положень статті 17 законопроекту у відповідність до відповідних положень Директиви 2008/98/ЄС.

3) У частині першій статті 21:

- підпункт **9, 12 виключити**;

4) Частину першу статті 25 доповнити новими підпунктами такого змісту:

«10) видача (відмова у видачі, переоформлення, анулювання) дозволів на здійснення операцій з управління відходами;

11) реєстрація декларацій про відходи.».

Обґрунтування:

Доцільно передати повноваження щодо видачі дозволів та реєстрації декларацій про відходи до повноважень місцевих виконавчих органів влади, зокрема до повноважень відповідних департаментів (управлінь) екології та природних ресурсів облдержадміністрацій.

5) частину четверту статті 41 доповнити другим реченням такого змісту:

«Вимоги щодо догляду за полігоном після його закриття протягом 30 років не поширюються на полігони для захоронення інертних відходів.».

Обґрунтування:

Згідно з положеннями Директиви 1999/31/ЄС інертні відходи не мають значного негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, тому не підпадають під вимоги догляду за полігоном для захоронення інертних відходів протягом 30 років після його закриття.

6) Частину другу статті 42 викласти у такій редакції: «2. Без отримання дозволу на здійснення операцій з управління відходами провадиться діяльність з приймання, в порядку встановленому законодавством, **та тимчасового зберігання прийнятих чи утворених відходів строком до одного року до їх видалення і передачі суб'єкту господарювання у сфері управління відходами, який отримав дозвіл на здійснення операцій з управління відходами, або протягом трьох років до їх відновлення.».**

7) У частині другій статті 43:

- у абзацах першому та двадцять сьомому слова «**центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління відходами**» замінити словами «**Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міська державна адміністрація**» у відповідних відмінках;

- у абзаці тринадцятому слова «проект рекультивації, заходи і технології,» замінити словами «**план рекультивації та заходи,**», а слово «застосовуватися» замінити словом «**здійснюватися**»;

- абзац чотирнадцятий наприкінці речення доповнити словами: «**(крім об'єктів, які здійснюють захоронення відходів на полігоні для інертних відходів)**»;

8) У абзаці четвертому частини п'ятої статті 43 слова «відсутність висновку з оцінки впливу на довкілля» замінити словами «**відсутність відомостей про наявність або відсутність висновку з оцінки впливу на довкілля.**»;

Обґрунтування:

Поточна редакція ч.5 статті 43 ставить у залежність отримання дозволу на здійснення операцій з управління відходами від наявності висновку з оцінки впливу на довкілля. Однак, такий підхід не враховує, що Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» регулює відносини, що пов'язані із здійсненням планованої діяльності (будівництво, реконструкцію, технічне переоснащення, розширення, перепрофілювання, ліквідацію тощо), а не всіх операцій у сфері управління відходами. Отже, необхідність отримання висновку з оцінки впливу на довкілля має бути лише у випадках здійснення будівельних робіт на об'єктах управління відходами, а ні всіх операції, пов'язаних з поводження з відходами. Окрім цього, висновок з оцінки впливу на довкілля та дозвіл на здійснення операцій з управління відходами мають однаковий предмет регулювання, та обидва є документами дозвільного характеру. З огляду на це, керуючись положеннями ст. 3, 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», де визначено, що дозвільна державна політика базується на принципах зменшення рівня державного регулювання господарської діяльності та з обов'язковим урахуванням адекватності та збалансованості здійснення такої політики державою, наведені положення проекту Закону потребують уточнення. Зокрема, пропонується визначити, що до заяви про отримання дозволу має додаватись не сам висновок ОВД, а інформація про наявність/відсутність такого висновку.

5) До Статті 51. Економічні інструменти для дотримання ієрархії управління відходами та фінансування заходів у сфері управління відходами додати підпункти такого змісту:

9) встановлення вимоги щодо обов'язкового максимального використання суб'єктами господарської діяльності відходів за умови технічної можливості заміни такими відходами первинної сировини при здійсненні публічних закупівель;

10) встановлення відповідальності суб'єктів господарської діяльності, їх посадових осіб за недотримання вимоги щодо обов'язкового використання відходів, як альтернативи використанню первинної сировини при здійсненні публічних закупівель, при наявності технічної та економічної доцільності;

11) дотримання принципу максимального заміщення первинної сировини відходами при розробленні нових та/або перегляді діючих технічних норм, правил, стандартів;

12) розроблення та впровадження системи інформаційного, науково-методичного забезпечення суб'єктів господарювання відомостями про наявні ринки відходів, технологічні та інші можливості заміщення первинної сировини відходами, економічні стимули та вигоди від такого заміщення.

б) Доповнити розділ новою статтею – **Заходи стимулювання використання відходів, як альтернативи використанню первинної сировини, яку викласти у такій редакції:**

1. Державна політика у сфері охорони навколишнього природного середовища базується на засадах державного стимулювання заходів зі зниження використання первинної сировини (природних матеріалів, ресурсів, корисних копалин тощо) у всіх галузях економіки, в яких використовується первинна сировина у технологічних процесах, шляхом поступового заміщення первинної сировини вторинною сировиною та відходами, як альтернативою використанню первинної сировини.

2. Для стимулювання використання вторинної сировини та відходів, як альтернативи використанню первинної сировини, Кабінет Міністрів України розробляє та затверджує комплекс організаційно-економічних заходів, який в тому числі складається з:

1) перелік пріоритетних напрямків та галузей економіки, в яких суб'єкти господарювання, за умови наявності технічної можливості та економічної доцільності, мають використовувати у своїй плановій діяльності відходи, як альтернативу використанню первинної сировини;

2) перелік державних цільових проектів (зокрема, проектів державного дорожнього будівництва, цивільного будівництва, виробництва тощо), запланованих для реалізації у наступному календарному році (*перелік оновлюється щорічно*), для яких встановлюється мінімальні норми використання відходів, як альтернативи використанню первинної сировини;

3) перелік видів господарської діяльності, здійснення яких надає право суб'єктам господарювання, які є утворювачами та/або володільцями відходів, на отримання державної допомоги для здійснення операцій з відновлення відходів, включаючи підготовку до повторного використання та рециклінг;

4) види державної допомоги для реалізації проектів (заходів), спрямованих на здійснення операцій з відновлення відходів, включаючи підготовку до повторного використання та рециклінг;

5) способи та джерела фінансування державних цільових проектів та видів державної допомоги для здійснення господарської діяльності, яка включає операції з відновлення відходів, в тому числі підготовку до повторного використання та рециклінг.

3. Державне стимулювання діяльності з використання відходів, як альтернативи використанню первинної сировини, передбачає:

- дотримання принципу пріоритетності повторного використання відходів, як альтернативи використанню первинної сировини, при розробці державних технічних стандартів, правил та норм для здійснення певних видів господарської діяльності;

- встановлення обов'язкових мінімальних об'ємів використання (або процентного відношення вмісту у загальному об'ємі сировини) визначених видів відходів, які можуть бути альтернативою використанню первинної сировини, відповідними суб'єктами господарювання у своїх технологічних процесах, які в межах здійснення своєї планованої господарської діяльності:

- отримують будь-який з видів державної допомоги, визначений Кабінетом Міністрів України відповідно до частини 2 цієї статті;

- реалізують державний цільовий проект, визначений Кабінетом Міністрів України відповідно до частини 2 цієї статті закону;

- надання державних програм пільгового кредитування підприємствам, установам, організаціям та фізичним особам - підприємцям, які реалізують проекти з використанням відходів, як альтернативи використанню первинної сировини у своїй планованій діяльності;

- надання юридичним і фізичним особам-підприємцям податкових пільг для здійснення операцій з відновлення відходів, включаючи їх підготовку до повторного використання та рециклінг;

- стимулювання інвестиційної діяльності з розроблення та впровадження сучасних новітніх технологій у сферах виробництва, будівництва, переробки тощо (зокрема, встановлення пільгового інвестиційного режиму) для цілей зниження використання первинної сировини у пріоритетних галузях економіки та здійснення операцій з відновлення відходів, включаючи їх підготовку до повторного використання та рециклінг;

- надання відповідно до закону спеціальних державних гарантій по захисту інвестицій у здійснення господарської діяльності, пов'язаної з використанням відходів, які зберігаються на території України, та спрямованої на зниження використання первинної сировини у пріоритетних галузях економіки (у т.ч. здійснення операцій з відновлення відходів, включаючи їх підготовку до повторного використання та рециклінг)

- стимулювання наукових досліджень та розробок у різних галузях економіки для збільшення використання відходів, як альтернативи використанню первинної сировини у планованій діяльності підприємств, які здійснюють діяльність у галузі виробництва, будівництва та інших пріоритетних галузях економіки.

2. До Розділу XI «ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ» внести такі зміни:

1) Пункті 5 викласти у такій редакції:

«5. Суб'єкти господарювання у сфері управління відходами, що експлуатуються на момент введення в дію цього Закону отримують дозвіл на здійснення операцій з управління відходами:

протягом року з моменту введення в дію цього Закону – потужністю менше 100 тон на добу;

протягом вісімнадцяти місяців з моменту введення в дію цього Закону - потужністю 100 тон на добу або більше.».

Обґрунтування:

Необхідно збільшити термін для суб'єктів господарювання потужністю 100 тон на добу або більше, зважаючи на тривалість проходження процедури ОВД.

2) У підпункті 1 пункту 8 (зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення):

- у статті 52 слова «від ста до чотирьохсот», «від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот» замінити словами «**від сорока до ста шістдесяти**», «**від ста до двохсот**» відповідно;

- у статті 82 слова «від ста до чотирьохсот», «від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот» замінити словами «**від сорока до ста шістдесяти**», «**від ста до двохсот**» відповідно;

- у статті 82¹ слова «від тридцяти до п'ятдесяти», «від ста до двохсот» замінити словами «**від шести до десяти**», «**від двадцяти до сорока**» відповідно;

- у статті 82³ слова «від тридцяти до п'ятдесяти», «від ста до двохсот» замінити словами «**від шести до десяти**», «**від двадцяти до сорока**» відповідно;

- у статті 82⁵ слова «від двохсот до шестисот», «від чотирьохсот до тисячі» замінити словами «**від двох до шести**», «**від чотирьох до десяти**» відповідно;

- у статті 82⁶ слова «від чотирьохсот до тисячі» замінити словами «**від чотирьох до десяти**».

Обґрунтування:

Запропоноване авторами збільшення штрафів за вчинення адміністративного правопорушення у сфері охорони природи в 5, 10, а у окремих випадках – у 200 разів не може бути прийнято виходячи з низького рівня суспільної небезпеки

таких діянь. З огляду на зазначене, запропонований рівень штрафів не узгоджується з іншими нормами КпАП України та не може бути вищим, ніж штрафи за інші протиправні діяння, які мають вищий ступінь тяжкості злочину, створюють вищий ризик суспільної небезпеки для суспільства, або віднесені до кримінальних злочинів.

З метою посилення відповідальності та забезпечення балансу санкцій, пропоную підвищити розміри штрафів на рівень зростання прожиткового мінімуму. Зокрема, прожитковий мінімум у 2010 році (рік внесення останніх змін в КпАП щодо розмірів штрафів) складав – 875 грн на одну особу, а у 2020 році – сума прожиткового мінімуму складає 2270 гривні. Тобто, відбулось зростання у 2,5 рази. З огляд на зазначене, пропонуємо розміри штрафів осучаснити та збільшити їх розміри у 2 – 2,5 рази відповідно.

3) У абзаці шостому підпункту 4 пункту 8 (зміни до Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності) словосполучення «Висновок на транскордонне перевезення відходів» доповнити словами «, що не є небезпечними».

Обґрунтування:

У такій редакції норма створюється дублювання 2-ох документів дозвільного характеру, в частині транскордонного перевезення небезпечних відходів. Зокрема, для цілей перевезення небезпечних відходів потрібно буде отримати 1) письмову згоду на транскордонне перевезення небезпечних відходів, та 2) Висновок на транскордонне перевезення відходів, який зазначений у пункті 155 законопроекту. Враховуючи, що відповідні документи повністю дублюють один одного, то пропонується Висновок на транскордонне перевезення відходів застосовувати виключно до відходів, що не є небезпечними.

4) У підпункті 6 пункту 8 (зміни до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля») викласти у такій редакції:

- Абзац 4 – 5 викласти у такій редакції:

«об'єкти управління небезпечними відходами (збирання, крім пунктів збирання **побутових** відходів, оброблення);

об'єкти управління відходами, що не є небезпечними (збирання, оброблення), потужністю 100 тон на добу або більше (збирання, крім пунктів збирання **побутових відходів**);»;

- Абзац 7 викласти у такій редакції:

«об'єкти управління **побутовими** відходами, що не є небезпечними (збирання відходів, оброблення), **потужністю 100 тон і більше на добу**;».

Обґрунтування:

Зміни до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», прийняті у 1-ому читанні, передбачають вимогу до всіх підприємств, що утворюють та збирають безпечні відходи (у т.ч. ТПВ), що вони мають проходити процедуру ОВД, навіть якщо вони збирають 5 кг сміття.

Такий підхід не є раціональним, та створить колосальний тиск на державні органи, які забезпечують адміністрування цього процесу, а також на суб'єктів господарювання, які збирають малозначну кількість відходів.

5) Доповнити статтю 48 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» наступним змістом:

а) надання пільг при оподаткуванні підприємств, установ, організацій і громадян в разі реалізації ними заходів щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища; **використання відходів, як альтернативи використанню первинної сировини; здійснення операцій з відновлення відходів, включаючи підготовку до повторного використання та рециклінг; перехід на маловідхідні і ресурсо- і енергозберігаючі технології, організації виробництва і впровадженні очисного обладнання, устаткування для відновлення відходів, а також приладів контролю за станом навколишнього природного середовища та джерелами викидів і скидів забруднюючих речовин, виконанні інших заходів, спрямованих на поліпшення охорони навколишнього природного середовища;**

Вищенаведені пропозиції надаються у формі порівняльної таблиці у додатку у форматі docx.

З повагою

Президент

тел. +38-067-219-82-00
Viber, WhatsApp +38-099-642-81-57
svitlana.berzina@gmail.com

С.В. Берзіна